

Edebiyat Ve Samimiyet

– Halit YILDIRIM · 06 Mart 2016

EDEBİYAT VE SAMİMİYET

Halit Yıldırım

Edebiyat; daha geniş bir zaviyeden bakınca sanat âlemi koca bir dağa benziyor. Karşınızda tüm heybetiyle, tüm ihtişamıyla duruyor. Yemyeşil ağaçların, rengârenk gül bahçelerinin, coşkun ırmakların, büyüleyen şelalelerin, rengârenk bir gökkuşağı altında geçen seremonisi göreni adeta çarpıyor. Kimileri onun görünen bu yüzüne imrenerek başlar zirvelerine ulaşmak için tırmanmaya. Ama her bir adım sonrasında bu âlemin aslında geriden görüldüğü gibi pek de cazibeli bir dünya olmadığını müşahede eder. Hele hele yolu yarıladiysa, patikalar onu dağın arka yamaçlarına doğru götürdüyse yemyeşil renklerin birden bire grileştiğini, güllük gülistanlık zeminlerin dikenlerle dolduğunu, akan billur suların bir anda buzulların koynunda donduğunu görür.

Her ne kadar karayolları ağında “dikkat heyelan, dikkat çığ tehlikesi, kaygan zemin” gibi uyarı levhaları olsa da bu yollarda böyle uyarı levhaları yoktur. Bir anda acımasız bir rekabet mecrasına, kıskançlığın ölümcül uçurumlarına, siyasi hasımlık denen sarp ve aşılmaz duvarlarla sonu karalamalara, yok saymalara kadar varan kaygan zeminlere yolunuz düşebilir. Sonuç hayal kırıklığı, bedbinlik, suskunluk ve geri dönüştür çoğu için. Edebiyatla uğraşan insanlar genelde kırılğan olduğu için çabuk küser bunları görünce. Tabi içlerinden inatçılar da çıkar. Her şeye rağmen yürür zirveye doğru.

Yazımızın başlığına baktığınızda "Neden edebiyat ve samimiyet yan yana?, Edebiyatta samimiyet nasıl olacak? Neden önemlidir samimiyet? Diye bir yığın soru gelebilir aklınıza.

“Bir insanı, insan kılan en güzel renktir” ve “Bir besmele gibi, her işin başıdır” diyor samimiyet için Elif Ekşi Zorer bir yazısında. Evet, samimiyet her işin başındaki besmele kadar önemlidir.

Öncelikle maalesef vakia bu âlemde samimiyet ve vefa duyguları körelmiştir. Samimiyetin olmadığı yerde başarı, terakki olamaz. Birbirini sevemeyen insanlar bir araya gelemez, bir araya gelinmeyince tek başına hiç bir zorluk aşamaz. Siz hiçbir milletin edebiyatının sadece bir kişiden ibaret olduğu gördünüz mü? Tek bir şair, tek bir romancı, tek bir hikâyeci, tek bir tiyatro yazarından ibaret bir edebiyat olabilir mi? Elbette olamaz...

Dönem dönem işlenen edebiyat tarihi bir yığın yazarın, şairin eserleri ile oluşmuştur. O zaman demek ki bizden başka şairler, yazarlar da olacak. Bir gül bahçesindeki rengârenk, birbirinden farklı çiçekler o bahçenin değerini, güzelliğini ne kadar artırırsa edebiyatta birbirinden nadide şairleriyle, yazarlarıyla kıymet kazanır.

Peki, samimiyetsizlik nereden başlıyor edebiyatta o zaman? Yazımızın başında bir nebze vurguladığımız gibi rekabet, kıskançlık, siyasi hasımlık gibi müzmin hastalıklar bu âlemde tek ve yalnız olma arzusuna sürüklüyor yazarları, şairleri. Bu ise samimiyetsizliğin en bariz göstergesi...

Edebiyatımızın bugün en büyük sorunu okurun az olmasıdır. Kitap tirajlarına baktığınızda bunu daha iyi görürüz. Ama hep kaçırdığımız bir şey vardır bu eleştiride. Kim okuyacak şiirleri, romanları, hikâyeleri?

Sadece edebiyatseverler, şiir severler mi? Hep öğrenciler mi okuyacak bu kitapları?

Aslında önce edebiyatla uğraşanların yazarların, çizerlerin okuması gerekmez mi bu edebi eserleri...

Oysa tüm eleştirmenlerin ortak görüşü kimsenin birbirini okumadığı şeklinde...

Haydar Ergülen bir söyleşide bakınız bu konuda ne diyor? "Birbirlerinin şiirlerini okumak yerine, niyet okumak gibi bir yaklaşımları var bazılarının. Birbirlerini okumadıkları için şiirleri birbirine benziyor!

Okusalardı şiirleri bunca benzemezdi birbirine." Haydi bakalım bu doğru söze ne denir?

Peki birbirine değer vermeyen, birbirini okumayan, kendinden başkasını yok sayan bir zihniyette siz samimiyet bulabilir misiniz? Bir yazarın çıkardığı kitabın okunmadığını söylerken hemen başkalarını suçlaması işin en kolay yolu değil mi?

Yayınevleri artık şiir kitaplarını basmıyor diye feryat fıgan ederiz. Bir başka istatistikte ise ülkemizde şair sayısının fazlalığına dikkat çeker. Şair enflasyonu var denir. Kimi çıkar bunların çoğu kendini şair zanner der. Bu eleştiriye şimdilik geçelim ve her şiir yazdım diyeni ism-i fail kalıbına dahil ederek şair diye payelendirelim. Peki bu kadar çok şair birbirlerini okusalar o zaman yayınevleri harıl harıl şiir kitaplarını basmaz mı? O da işin ekonomisine bakıyor sonuçta. Bu işin bir maliyeti var ve o da gökten yağmıyor.

Can Yayınları artık şiir kitaplarını basmayacağını deklare edince Erdal Öz'ün bunun sebebini soranlara verdiği cevap çok manidar... Şöyle der Öz; "Kitaplar hiç satmıyor, diziden kitabı çıkan şairler bile birbirini okumuyor, okusalar her kitabın hiç olmazsa şu kadar satması gerekirdi."

Oysa bu işler gönül işidir deriz edebiyat ve sanat için... Başkasındaki özelliği, güzelliği, farkındalığı fark etmek samimiyetin gereği değil midir? Gerçek sanatçı en başta olgun bir insan olmak zorundadır.

Kendinize saygı duyulmasını istiyorsanız siz de başkalarına saygı duymak zorundasınız.

Her şair, her yazar, her sanatçı beğenilmek ister, eserlerine ve kendisine değer verilmesini ister. O

zaman karşınızdakilerden bunu beklerken siz de karşınızdakileri beğenmek takdir etmek zorundasınız.

Diyelim imza günü yapacaksınız. Dostlarınızın, okurlarınızın gelmesini beklersiniz tabiatıyla. Peki, siz kaç imza gününe katıldınız? Siz gitmediyseniz diğerleri size neden gelsin?

Ya da kitabınızla ilgili bir şeyler yazılsın istediniz. Evet, haklısınız yazılmalı bir şeyler. Olumlu olumsuz bir eleştiri yapılmalı. Peki, siz derginizdeki sayfanızda, gazetede köşenizde kaç kitabı tanıttınız.

Okurlarınıza kaç yazarı tavsiye ettiniz?

Projeksiyonu sanatın bir diğer dalına tutalım. Müzisyensiniz diyelim. Konserinizde salonun dolmasını beklerken siz kaç konserde sanatçı arkadaşlarınıza destek olup salondaki yerinizi aldınız? Onun da sizin konserinize gelmemek gibi bir hakkı doğmuyor mu bu durumda?

Bir başka samimiyetsizlik örneği de yapılan danışıklı, muvazaalı yarışmalarda yaşanır canım ülkemde...

Kim bilir belki de başka ülkelerde de benzer hadiseler vardır.

Bu konuyla ilgili yazılmış bir sürü serzeniş yazıları var. Kimisi yarışmaların başına jüri olarak hep aynı adamların oturduğundan ve edebiyat baronlarının oluştuğunu söyler. Aynı yıl içinde yapılan ve bir yığın eserin yarıştığı yarışmalarda üst üste koyduğunuzda binleri bulan öyküleri, şiirleri bu zatı muhteremler nasıl okurlar, nasıl değerlendirirler anlamak mümkün değil. Uсталık bu olsa gerek. Siz aynı yıl için de düzenlenen 6-7 yarışmada jüride olacaksınız ve toplamda binlerce eseri okuyup değerlendireceksiniz. Helal olsun demekten başka çare yok.

Bu durumdan mustarip kimi yazarlar da edebiyat âleminin iktidarı kimlerin elinde diye başlık atar yazılarına. Bir bakarsınız o yazılarda da yarışmalarda jüri üyesi olarak görev yapan kimi zevatın birinci dereceden yakınlarının ödül aldığını okursunuz. Oysa yarışmalarda jürinin birinci derece yakınları yarışmaya katılamaz diye bir şart da vardır. Neler döner, neler yapılır anlamak mümkün değil. Beste, güfte yarışmaları düzenlenir. Ödüller paslaşılır adeta. Ondan sonra sosyal medyada bestekârlar ve güftekârlar yarışmaları protesto grupları kurar ve eserlerini yayınlarlar. Bakarsınız hakikaten bu güzellikteki eserler nasıl görmezden gelinmiş diye şaşırırsınız.

Bir başka yüzüne bakalım samimiyetsizliğin artık isterseniz. Samimiyetsizliğin vefasızlık yüzüne... Örneğin bir şiir etkinliği yaparsınız. Program güzel olsun diye sağdan soldan değer verdiğiniz şairleri çağırırsınız. Bir güzel ağırlarsınız. Programda taltif edersiniz. Her şey güzeldir. Siz çok kadirşinas bir kişisinizdir onların gözlerinde. Çünkü misafirleriniz bunu salonda şiirlerinden önce ballandıra ballandıra deklare ederler. Ama program biter evli evine köylü köyüne gider. Her şey unutulur. Telefonlar sürekli meşgule atılır. Aranılmaz sorulmaz. Kimisinin bir gazetede köşesi, bir dergide sayfası vardır. Ama ne sizden ne de o programa katılan diğer şairlerden bahsedilir. Zira siz taşralısınızdır. onlar ise edebiyatın, sanatın kalbinin attığı yerden gelmişlerdir. Sanki onlar olmasa sen bu programı yapamazsın. Keramet onlardadır.

Dergi çıkarırsınız. Yazılar gelir e postanıza. Bir de not yazar yetkin arkadaşın yazısının sonunda. "Yazımı yayınlarsanız, yayınladığınıza dair bir not gönderiniz. Dergi göndermenize gerek yok. Özgeçmişime falan dergide yayınlandı yazacağım." Şeklinde. Daha başka bir şey demeye gerek var mı?

Ya dergideki çıkan yazısını duyurmak, kendi reklamını yapmak için yazar tanıdığı gazetelerin sanat köşelerine. Bir de bakarsınız derginizin çıktığına dair bir yazı vardır gazetenin kültür sanat sayfasında. ister istemez sevinirsiniz. Ama içeriği okuyunca tam bir hayal kırıklığı yaşarsınız. Malum arkadaş derginin çıktığına dair haberinde kendi ismi başta olmak üzere birkaç tanıdığı ismi yazmıştır. Ama derginin ne sahibinden, ne yayın yönetmeninden ne de diğer yayın kurulundaki isimlerin esamesi okunmaz. Adam haklıdır... Eğer o tenezzül edip, lütfedip bu yazıyı göndermeseydi dergi nasıl çıkacaktı değil mi? Aynı dergide, hatta kendi yazısının hemen bitişiğinde yazı yazan isimden habersiz olan o kadar çok insan var ki... Hatta aynı okulda başında idareci konumundaki şahsın da yazar olduğu ve aynı dergide yazdıkları söylendiğinde "a o da mı öykü yazıyor" diyenleri de eklersek bu listeye sanırım yazı bir hayli uzayacak.

İşte samimiyetsizlik ateşiyle kavrulan edebiyat dünyası... Peki bu yangının arasından yetkin eserler, yetkin isimler çıkabilir mi varın siz düşünün gerisini...